

UZMANI AÇIKLADI: TÜRKİYE'DEKİ MANDA SAYISI 2030'DA 130 BİNLERE KADAR DÜŞEBİLİR

Kızılırmak Deltası'nda Serengeti'yi aratmayan görüntüler

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ali Gücükoğlu, "Kendi çalışmalarımızda yaptığımız projeksiyona göre Türkiye'de 170 bin olan manda sayısının eğer bu hızla giderse 2030 yılında 130 binlere düşeceğini gözlemliyoruz. Desteklerin artırılması noktasında çalışmaların yapılması gerekiyor" dedi

MANDA popülasyonunda Türkiye'de ilk sırada yer alan Samsun'da, Kızılırmak Deltası'nda mandalar havadan görüntülendi. Serengeti'yi andıran görüntüler ortaya çıktı.

OMÜ Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ali Gücükoğlu ise eti ve sütü bakımından birçok sektörün büyük rağbet gösterdiği mandalarla ilgili bilgi verdi. Mandaların sayısının Türkiye'de 170 bin olduğuna dikkat çeken Doç. Dr. Ali Gücükoğlu, gerekli önlemlerinin alınmaması durumunda 2030 yılında manda sayısının 130 binlere kadar düşeceğine dikkat çekti. Doç. Dr. Ali Gücükoğlu, "Manda sayısının diğer küçükbaş ve büyükbaş hayvan sayılarına bakmak suretiyle biraz geride kalmış durumdadır. Mozzarella'nın ana vatanı olan İtalya'ya baktığımızda 400 bin manda var. Hindistan en fazla manda sayısına sahip ülke ama ülkemizde 170 bin manda var. Bu sayı maalesef ülke hayvancılığında manda sayısının diğer küçükbaş ve büyükbaş hayvan sayılarına bakmak suretiyle biraz geride kalmış durumdadır. Kendi çalışmalarımızda

yaptığımız projeksiyona göre Türkiye'de 170 bin olan manda sayısının eğer bu hızla giderse 2030 yılında 130 binlere düşeceğini, yine manda sayısında Samsun'da da benzer oranda düşeceğini gözlemliyoruz. Bu tabii bir tek manda özelinde değil Türkiye hayvancılığının gelişmesi adına önlemlerin alınması, desteklerin artırılması noktasında çalışmaların yapılması gerekiyor. Büyükbaş ve küçükbaş sayımız ülke genelinde fena sayılmaz ama manda çok özel bir hayvandır. Mandanın yetiştirilmesi, elde edilen süt ve süt ürünlerinin katma değerinin olması, et ve et ürünlerinin bu noktada popülerlik kazanması noktasında farkındalık anlamında daha fazla çalışmalara yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum" diye konuştu.

Doç. Dr. Ali Gücükoğlu, manda

etinin ve sütünün öne çıkan özellikleri ilgili şunları söyledi:

"Türkiye'deki manda sayısının yüzde 20'si Samsun'da bulunmaktadır. Bunun da en fazlası Kızılırmak Deltası içerisinde yer almaktadır. Samsun özelinde hem Kızılırmak Deltası hem Yeşilirmak Deltası mandalar için oldukça bir floraya sahiptir. Özellikle Kızılırmak Deltası bu konuda çok ön plana çıkıyor.

Burada yaşayan hayvanlardan daha çok süt ürünleri elde ediliyor. Halkımız da bunu severek tüketiyor. Sütün yağ özelliklerine baktığımızda gerçekten yağ oranı bakımından, kuru madde oranı bakımından oldukça üstündür. Özellikle lezzeti oluşturan yağ asitleri ve bileşenler açısından gerçekten üst seviyededir. Bununla beraber manda sütünü de biz çok

önemsiyoruz. Yine onun kimyasal kompozisyonuna baktığımızda özellikle sığır etine nazaran yüzde 50 daha kolesterol içermesi, yüzde 20 oranında daha fazla protein içermesi sebebiyle özellikle sporcularda, yaşlılarda beslenmelerde manda etinin kullanılmasını öneriyoruz. Manda etinin pastırma ve sucuk olarak kullanımında teknolojik olarak çok uygun olduğunu söyleyebiliriz. Bu noktada OMÜ Veterinerlik Fakültesi adına Samsun'a bir

katma değer kattık ve 'Toska Pastırması' isimli mandadan elde ettiğimiz pastırmanın isim hakkını aldık. Samsun, Türkiye'de en çok manda varlığının yanında özellikle Karadeniz'deki tek Veterinerlik Fakültesi olması sebebiyle de özellikle manda et ve süt ürünleriyle ilgili birçok analizleri kendi Veterinerlik Fakültemizde yapmaktayız. Bununla ilgili referans laboratuvar çalışmaları devam etmektedir."